

Utvärdering av kvinnofridsrådgivningen i Jönköpings kommun Tidsperioden 20061201-20081201

Thorbjörn Ahlgren

Sammanfattning

Jönköpings kommun startade en kvinnofridsrådgivning den 1 december 2004 med ett uppdrag att erbjuda och utveckla det psykosociala stödet kring den enskilda kvinnan och berörda barn, att utveckla den interna och externa samverkan samt att ge ett konsultativt stöd till kollegor.

Luppen kunskapscentrum har tidigare genomfört en utvärdering för tidsperioden fram till den 1/12 2006¹ och fick på nytt uppdraget att utvärdera verksamheten för tidsperioden 1/12 2006 – 1/12 2008. Huvudsyftet med utvärderingen var att undersöka hur de aktuella kvinnorna och samverkanspersonerna uppfattar verksamheten. Utvärderingen vägledades av följande frågeställningar:

- Hur uppfattar de aktuella kvinnorna det stöd och den hjälp de har fått av verksamheten?
- Vilka kvinnor får stöd och hjälp av verksamheten?
- Vilken form av stöd och hjälp ges till de utsatta kvinnorna?
- Hur uppfattas verksamheten av samverkanspartners?

Frågeställningarna belyses genom enkätundersökningar riktade till remitterter och de kvinnor som avslutar kontakten med verksamheten och som har omfattande erfarenhet av verksamheten.² Även en sammanställning av verksamhetens digitaliserade dokumentation har skett.

Totalt har 237 kvinnor varit i kontakt med verksamheten under utvärderingsperioden. En övervägande majoritet var födda utomlands och drygt en tredjedel var aktuella för någon annan insats inom socialtjänsten vid första kontakten med verksamheten. Tre av fyra har barn och totalt har 393 barn berörts direkt eller indirekt av verksamheten. För nästan 70 procent har våldet och/eller hotet pågått längre än ett år. Kvinnorna kommer vanligtvis till verksamheten på eget initiativ eller genom förmedlad kontakt.

Vid utvärderingstillfället hade 199 kvinnor avslutat kontakten med verksamheten. Hälften av kvinnorna hade haft en kontakt under en månad och drygt var fjärde 1-3 månader. Närmare tre fjärdedelar hade haft 1-5 kontakter med verksamheten. Information, råd och stöd samt hänvisning var de vanligaste insatserna. Nästan hälften har brutit eller minskat kontakten med den som anses ha utövat våld och/eller hot och för var femte kvinna rapporteras våld och/eller hot ha minskat. Fyra av tio kvinnor anses ha fått ett utökat nätverk.

I jämförelse med den tidigare utvärderingen kan följande förändringar noteras

- Färre kvinnor än under förra undersökningsperioden trots att undersökningsperioden är längre.
- Markant större andel kvinnor är födda utomlands, cirka 11 procent fler.
- Något färre kvinnor med erfarenhet av eller pågående kontakt med socialtjänsten.

---

¹ Ahlgren, T. red (2007). *En utvärdering av kvinnofridsrådgivningen i Jönköpings kommun*. Skriftserie individ- och familjeomsorg 2007/2. Jönköping: Luppen kunskapscentrum.

² Mer än 10 individuella personliga kontakter eller kontakt per telefon.

- En avsevärd större andel kvinnor har haft tidigare kontakt med kvinnofridsrådgivningen.
- Betydligt större andel kvinnor kommer på eget initiativ och något färre som kommer från socialtjänsten.
- Något fler kvinnor var boende hos den misstänkte som utövat våld och/eller hot.
- Några fler fall där våldet anses vara hedersrelaterat.
- Något större andel kvinnor som levt med våld och/eller hot under en period av 6-10 år.
- Betydligt färre kvinnor har inte gjort tidigare uppbrottsförsök.

Resultatet från enkätundersökningen som riktas till kvinnor med omfattande erfarenhet av verksamheten visar att de övergripande är mycket nöjda med verksamheten och framförallt med bemötande och personalens kompetens. Totalt sett visar resultatet inte på några tydliga skillnader mot föregående utvärdering. En något större spridning finns dock i hur personerna besvarat frågorna och det finns en svag antydning till att det kan ha blivit något svårare att komma i kontakt med verksamheten.

I undersökningen som riktas till professionella med erfarenhet av verksamheten framkommer också att de i jämförelse med den tidigare utvärderingen har en större erfarenhet av verksamheten, att det finns en något högre tillfredsställelse med verksamheten, men trots att verksamheten anses ha en hög tillgänglighet lyftes det fram behov av utökad tillgänglighet.

I den avslutande diskussionen lyfter författaren fram hur nöjda alla berörda är med verksamheten, men också hur viktigt det är att framåt utveckla en utvärderingsmodell som undersöker verksamhetens effektivitet – trots att det finns stora svårigheter att konstruera ett sådant system.

Innehållsförteckning

Inledning	5
Bakgrund och syfte	6
Utvärderingsmetoder.....	6
Enkätundersökningar	6
Kvinnorna	6
Remittenter.....	6
Resultat	7
Verksamhetsstatistik	7
Samtliga aktuella personer	7
Avslutade kontakter	10
Kvinnornas åsikter	13
De professionellas röster om verksamheten	16
Diskussion.....	18

Inledning

Utifrån att ha antagit en handlingsplan för våld och hot mot kvinnor och deras barn startade ett arbete i Jönköpings kommun för att utveckla stödet till kvinnor och barn som utsätts för våld. Efter att ha erhållit utvecklingsmedel från Länsstyrelsen i Jönköpings län startade kommunen den 1 december 2004 en kvinnofridsverksamhet.

Inledningsvis avsågs verksamheten innefatta två tjänster tillhörande individ- och familjeomsorgens försörjningsstödsverksamhet. Verksamheten, som skall arbeta både med kvinnor och deras barn, skall samordna olika insatser och arbeta med utökad samverkan inom och utanför socialtjänsten samt ansvara för särskilda skyddsboenden.

Rent konkret innebär verksamheten enligt deras broschyr att man skall:

- vara lättillgänglig och välkänd i Jönköpings kommun
- utveckla samverkan internt inom kommunen samt med andra myndigheter och intresseorganisationer, såsom sjukvård, polis, åklagare, kvinnojour, brottsofferjour m.fl.
- erbjuda den enskilda kvinnan ett psykosocialt stöd och praktisk hjälp i ett akut skede samt ge henne tillgång till fortsatta hjälpinsatser från socialtjänsten och/andra aktörer
- uppmärksamma barnens situation och vid behov medverka till att de får erforderligt stöd
- ge ett konsultativt stöd i kvinnofridsfrågor till kollegor inom socialtjänsten
- representera socialtjänsten i länets nätverk för kvinnofrid

Bakgrund och syfte

Det övergripande syftet med utvärderingen är främst att undersöka hur de aktuella kvinnorna och samverkanspersonerna uppfattar verksamheten. Utvärderingen vägledades av följande frågeställningar:

- Hur uppfattar de aktuella kvinnorna det stöd och den hjälp de har fått av verksamheten?
- Vilka kvinnor får stöd och hjälp av verksamheten?
- Vilken form av stöd och hjälp ges till de utsatta kvinnorna?
- Hur uppfattas verksamheten av samverkanspartners?

Utvärderingsmetoder

Luppen kunskapscentrum har tidigare genomfört en utvärdering av verksamhetens första ett och ett halvt år³. Som uppföljning genomförs en mindre omfattande utvärdering med nedanstående metoder för perioden 1/12 2006 - 1/12 2008.

- a) Enkätundersökning till remittenter.
- b) Enkätundersökning till de kvinnor som har avslutat kontakten med verksamheten och som har omfattande erfarenhet av verksamheten.⁴
- c) Sammanställning av verksamhetens digitaliserade dokumentation.

Nedan presenteras mer utförligt de undersökningsmetoder som har använts.

Enkätundersökningar

Kvinnorna

I samband med att kontakten avslutades på kvinnofridsrådgivningen har personer med längre kontakt⁵ fått besvara en enkät⁶ med frågor kring hur de har fått kunskap om rådgivningen och vilket bemötande och vilken hjälp de har fått. Enkäten delades ut i samband med att kontakten avslutades och ett frankerat kuvert bifogades med påskriften adress till Luppen kunskapscentrum. Personerna har sedan självständigt fyllt i enkäten vid ett senare tillfälle och postat den till Luppen.

Remittenter

I syfte att undersöka remittenters⁷ synpunkter kring rådgivningen, genomfördes en nätbaserad enkätundersökning under februari 2009. Frågeställningarna i

---

³ Ahlgren, T. red (2007). *En utvärdering av kvinnofridsrådgivningen i Jönköpings kommun*. Skriftserie individ- och familjeomsorg 2007/2. Jönköping: Luppen kunskapscentrum.

⁴ Mer än 10 individuella personliga kontakter eller kontakt per telefon.

⁵ Mer än 10 individuella personliga kontakter eller kontakt per telefon.

⁶ Se bilaga 2.

⁷ Med remittenter avses i denna undersökning de som aktivt medverkat till att personer kommit i kontakt med rådgivningen.

undersökningen togs fram i samarbete med arbetsledare och personal på kvinnofridsrådgivningen.

Verksamhetsstatistik

Verksamheten har fortlöpande lagt in i kommunens dokumentationssystem olika variabler om kvinnornas bakgrund, hjälpbehov samt genomförda hjälpinsatser. Dessa variabler har bearbetats med hjälp av ett digitalt statistikprogram⁸.

Resultat

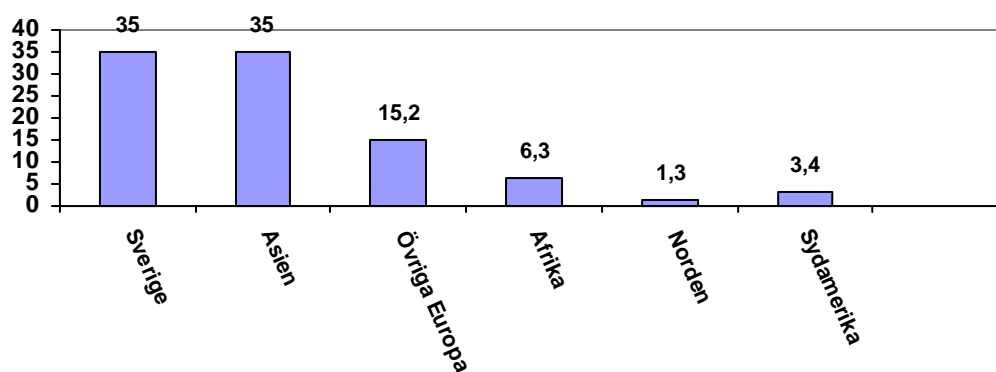
Verksamhetsstatistik

Samtliga aktuella personer

Inledningsvis presenteras de data som gäller för samtliga aktuella för rådgivningen vid inskrivningstillfället. Sedan följer en redovisning för de personer som avslutat sin kontakt med rådgivningen⁹. Därefter görs jämförelser med den tidigare utvärderingen av verksamheten.

Enligt statistiken har 237 personer kommit i kontakt med rådgivningen vid utvärderingstillfället. Åldersuppgifter har registrerats för 130 personer, i åldern 19 till 74 år. Medelåldern är drygt 35 år och störst andel (50 personer) är i åldern 30–40 år. Vi kan i figuren nedan konstatera att drygt en tredjedel av personerna är födda i Sverige eller i Asien.¹⁰

Figur 1. Födelseland eller område (procent)

Drygt hälften av de berörda har ett permanent boende med den som utfört hot och/eller våld vid första kontakten med rådgivningen. I tabell 1 nedan kan vi se att drygt en tredjedel av personerna är aktuella för någon annan insats inom den egna socialtjänsten och att 36 personer har haft en tidigare kontakt med verksamheten.

⁸ SPSS

⁹ Samtliga uppgifter är hämtade från verksamhetens statistik.

¹⁰ Uppgifter om födelseland finns för 230 kvinnor.

Tabell 1. Aktuell inom socialtjänsten¹¹

	Antal	Procent
Ej känt	73	30,8
Är aktuell inom den egna socialtjänsten	81	34,2
Aktuell i annan kommuns socialtjänst	12	5,1
Har aldrig varit aktuell för socialtjänsten	13	5,5
Har tidigare varit aktuell inom den egna socialtjänsten	19	8
Har haft kontakt med kvinnofridsrådgivningen tidigare	36	15,2
Totalt	237	100

Statistiken visar också att för drygt var femte kvinna finns en känd egen problematik bestående av drogmissbruk, psykiska eller fysiska problem. Att notera är att statistiken inte visar om personernas problem är kopplat till våldet man utsatts för. Vid första kontakten med rådgivningen har var fjärde person ett annat boende än sitt eget och det boendet är vanligtvis hos släkt och vänner eller hos kvinnojouren.

Vidare visar dokumentationen att drygt 75 procent av personerna har barn och det är totalt 393 barn som direkt eller indirekt berörs av rådgivningen. Ungefär 25 procent av dessa barn är i förskoleåldern. Dokumentationen visar också att 33 av de aktuella barnen har vid första kontakten med rådgivningen en känd egen pågående hjälpinsats, t.ex. öppenvård eller barn- och ungdomspsykiatri.

Drygt 65 procent av personerna kommer till verksamheten för ett bokat besök, medan var fjärde enbart har telefonkontakt och 5 procent (13 st) kommer för ett spontant besök. I tabell 2 nedan kan vi se att de aktuella personerna vanligtvis kommit i kontakt med rådgivningen på eget initiativ eller genom förmedlad kontakt från någon inom socialtjänsten. Inom socialtjänsten är det flera olika enheter som har förmedlat kontakt men det är ”jour” som har förmedlat flest kontakter som enskild enhet.

Tabell 2. Initiativtagare till kontakt med verksamheten

	Antal	Procent
Eget initiativ	103	43,5 %
Kvinnojour	20	8,4%
Socialtjänsten	70	29,5%
Sjukvård	6	2,5 %
Polis	4	1,7%
Annat sätt	33	14,4 %
Totalt	237	100%

Den vanligaste orsaken för att kontakta rådgivningen är att få råd och stöd¹², drygt hälften ansågs ha detta behov vid första kontakten, medan nästan var femte behövde hjälp med boende och drygt var fjärde sökte rådgivningen för information.

¹¹ Statistik finns endast för aktuella inom Individ- och familjeomsorgens verksamhet.

¹² Frivillig stödkontakt där fokus är information, att ge kunskap och att ge olika former av stöd.

Det är drygt hälften (50,6 %) av kvinnorna som vid första kontakten med verksamheten har ett permanent boende med den som misstänks ha utövat våld och/eller hot mot kvinnan. Nästan 60 procent av handlingarna rapporteras ha utförts av enbart make/sambo eller f.d. make/sambo.

Tabell 3. Misstänkt utövare av våld och/eller hot

	Antal	Procent
Enbart make/sambo	125	52,7 %
Enbart f.d. make/sambo	9	3,8 %
Enbart förälder	61	25,7 %
Andra ¹³	37	15,7 %
Saknas uppgift	5	2,1 %
Totalt	237	100%

När det gäller nationalitet för dem som misstänkts ha utfört våld och/eller hot följer den ovanstående fördelning rörande kvinnornas nationalitet. När det gäller de misstänkta förövarnas problembilder finns det dokumentation för enbart 88 personer och av dem anses var tredje ha egna problem kopplat till fysisk och/eller psykisk hälsa eller droger.

Vidare visar dokumentationen som vi kan se i tabellen nedan att det är vanligast att kvinnorna utsätts för en kombination av psykiskt och fysiskt våld och hot. För tio av de berörda har verksamheten kunskap om att våldet är hedersrelaterat.

Tabell 4. Form av våld

	Antal	Procent
Enbart psykiskt våld	28	11,8 %
Enbart fysiskt våld	14	5,9%
Enbart hot	34	14,3%
Psykiskt och fysiskt våld	29	12,2%
Psykiskt, fysiskt våld och hot	60	25,3%
Psykiskt våld och hot	49	20,7%
Fysiskt våld och hot	9	3,8%
Ej känt	9	3,8%
Totalt	254	100%

Nästan hälften (42,2 procent) av personerna har gjort en anmälan till polisen innan eller i samband med att rådgivningen kontaktades.

Det finns för 225 kvinnor uppgifter om hur länge våldet och/eller hotet har pågått vid första kontakten med verksamheten. Vi kan se i tabellen nedan att för mer än en tredjedel av kvinnorna har våldet och/eller hotet pågått 6 -10 år.

¹³ I denna kategori ingår även make/sambo eller förälder då de utför brottet tillsammans med någon annan person.

Tabell 5. Våldet och/eller hotets pågående i tid

	Antal	Procent
0-5 månader	33	14,7%
6-11 månader	24	10,7%
1-5 år	69	30,7 %
6-10 år	87	38,7%
11-15 år	7	3,1 %
16 år eller mer	5	2,2%
Totalt	225	100%

Rådgivningen har också dokumenterat tidigare uppbrottsförsök från förövaren. För en tredjedel av de aktuella personerna vet man inte om de har gjort tidigare uppbrottsförsök. För 105 kvinnor finns uppgifter om tidigare uppbrottsförsök. Av dem har drygt 20 procent inte gjort något uppbrottsförsök, medan resterande har gjort mellan ett till fem försök.

Av de 237 personer som verksamheten har haft kontakt med var kontakten avslutad med 199 personer vid utvärderingstillfället. Nedan följer en genomgång av statistik kring denna grupp med fokus på de insatser rådgivningen har gjort, samt förändringar i personernas levnadsvillkor som t.ex. boende.

Avslutade kontakter

Nedan kan vi se att nästan hälften av undersökningsgruppen har haft kontakt med verksamheten under en månad och ett fåtal längre än tre månader.

Tabell 6. Längd på kontakt med verksamheten

Tid	Antal	Procent
Under en månad	98	49,2
1-3 månader	57	28,6
4-6 månader	28	14,1
7-9 månader	10	5
10-12 månader	4	2
Saknas uppgifter	2	1
Totalt	199	100

Verksamheten har haft kontakt med drygt en tredjedel av personerna vid ett tillfälle eller mellan två till fem gånger.

Tabell 7. Antal kontakter med verksamheten

Antal träffar	Antal	Procent
1 gång	79	39,7 %
2-5 gånger	66	33,2 %
6-10 gånger	27	13,7 %
11-15 gånger	10	5,1 %
16-20 gånger	3	1,5 %
21-30 gånger	9	4,6 %
Fler än 30 gånger	5	2,5 %
Totalt	199	100%

Om man studerar vad verksamheten har gett för innehåll i kontakterna, kan i tabell 8 konstateras att den vanligaste insatsen är information och den näst vanligaste är råd och stöd.

Tabell 8. Insatser, antal¹⁴

	Antal
Boende	33
Information	171
Hänvisning	86
Råd och stöd	150
Skyddad adress	17
Larmpaket	1
Förmedlat kontakt med försörjningsstöd	25
Annat	45

Studerar vi hur många olika insatser som genomförts för varje kvinna kan vi i tabellen nedan se att det är störst andel kvinnor som får två eller tre olika insatser.

Tabell 9. Antal insatser för varje kvinna

Antal insatser	Antal	Procent
En insats	36	18,2 %
Två insatser	66	33,2 %
Tre insatser	46	23,2 %
Fyra insatser	26	13,1 %
Fem insatser	13	6,6 %
Sex insatser	5	2,5 %
Sju insatser	3	1,5 %
Saknas info	4	2 %
Totalt	199	100

En annan form av insats som inte ingår i ovanstående redovisning är de insatser som verksamheten gör för kvinnornas barn. Verksamheten har enligt statistiken bidragit till att 37 barn i denna grupp har fått nya insatser i form av socialtjänstens öppenvård, barn- och ungdomspsykiatri eller andra externa resurser, som t.ex. Frälsningsarméns familjecenter. För ett barn har verksamheten medverkat till en placering enligt socialtjänstlagen. I alla fall utom ett har en insats genomförts eller förmedlats.

Verksamheten har vid avslutad kontakt följt upp några av de faktorer som dokumenterades initialt i syfte att undersöka ev. förändringar i kvinnornas liv.

Statistiken visar att 11 personer (5,5 procent) har gjort en polisanmälan under tiden de haft kontakt med verksamheten. Vidare kan vi i tabellen nedan se att vid avslutad kontakt med verksamheten ansågs drygt 20 procent ha brutit kontakten och lika många har minskat kontakten med personen som utövade våld och/eller hot.

¹⁴ Observera att kvinnorna kan ha mer än en insats.

Tabell 10. Kontakt med förövaren vid avslutad kontakt med verksamheten

	Antal	Procent
Bruten kontakt	44	22,1 %
Ej känt	24	12,1 %
Minskad kontakt	40	20,1 %
Oförändrad kontakt	88	44,2 %
Ökad kontakt	3	1,5 %
Totalt	199	100%

Verksamheten har dokumenterat vilken form av hot och/eller våld som kvinnorna beskriver att de är utsatta för, i början på kontakten med verksamheten och även vid avslutningen av kontakten. Verksamheten har dokumenterat form, men inte omfattning av våld och/eller hot, vilket gör det omöjligt att bedöma omfattning. I bedömningarna i tabellen nedan används formuleringarna utifrån olika former av våld och/eller hot dvs. minskad omfattning innebär att det har skett en minskning i antalet former av våld och/eller hot. Utifrån ovanstående reservationer kan vi konstatera att var femte kvinna har fått en minskad omfattning i sin vålds- och/eller hotbild.

Tabell 11. Hot- och/eller våldsbild vid avslutning av kontakt

	Antal	Procent
Ej känd	33	16,8 %
Samma innehåll som vid första kontakten	92	46,7 %
Minskad omfattning	40	20,3 %
Ökad omfattning	14	7,1 %
Samma omfattning, förändrat innehåll	18	9,1 %
Totalt	197	100 %

En om möjligt ännu mer svårbedömd variabel är förändringar i kvinnornas nätverk¹⁵. Även här görs bedömningar utifrån innehåll eftersom kvalitetsaspekten är svårbedömd. Av tabellen nedan kan konstateras att nästan var fjärde kvinna har fått ett utökat nätverk i form av fler relationer.

Tabell 12. Förändrat nätverk

	Antal	Procent
Oförändrat nätverk	22	11,1 %
Utökat nätverk	79	39,7 %
Minskat nätverk	29	14,6 %
Förändrat men i samma omfattning	34	17,1%
Kan ej bedömas	35	17,5 %
Totalt	199	100%

Sammanfattningsvis kan sägas att de flesta kvinnorna är i åldern 30-40 år och att de allra flesta är födda utomlands. Hälften av kvinnorna kom till verksamheten genom eget initiativ och var fjärde genom förmedlad kontakt från den egna socialtjänsten. Drygt en tredjedel av personerna är aktuella för någon annan insats inom den egna socialtjänsten och 36 personer har haft en tidigare kontakt med verksamheten.

¹⁵ Med nätverk avses olika former av relationer till andra individer.

Ungefär en tredjedel rapporteras ha en egen problematik. Verksamheten har nått många kvinnor med olika insatser och omfattning, vanligast genom få kontakter under en kort tidsperiod och för flera av kvinnorna har olika förändringar skett, till exempel har deras egna problem minskat, våldet och/eller hotet har minskat och deras nätverk har utökats. En reservation är att det statistiska underlaget inte ger möjlighet att bedöma kvaliteten på dessa förändringar.

Utifrån den tidigare utvärderingen finns några förändringar:

- Färre kvinnor än under förra undersökningsperioden.
- Markant större andel kvinnor är födda utomlands, cirka 11 procent fler.
- Något färre kvinnor med erfarenhet av eller pågående kontakt med socialtjänsten.
- En avsevärd större andel kvinnor har haft tidigare kontakt med kvinnofridsrådgivningen.
- Betydligt större andel kvinnor kommer på eget initiativ och något färre kommer från socialtjänsten.
- Något fler kvinnor var boende hos den misstänkte som utövade våld och/eller hot.
- Några fler fall där våldet anses vara hedersrelaterat (4 vid tidigare undersökning och 10 i föreliggande undersökning).
- Något större andel kvinnor har levt med våld och/eller hot under en period av 6-10 år.
- Betydligt färre kvinnor har inte gjort tidigare uppbrottsförsök.

Kvinnornas åsikter

Som tidigare presenterats har de kvinnor med omfattande kontakt¹⁶ och som avslutat sin kontakt med verksamheten fått möjlighet att besvara ett frågeformulär där de kan ge sina synpunkter på kvinnofridsrådgivningen.¹⁷

Under perioden 1/12 2006 – 1/12 2008 har 29 kvinnor med omfattande kontakt med verksamheten avslutat sin kontakt och fått möjlighet att besvara ett frågeformulär om verksamhetens innehåll. 25 kvinnor har besvarat frågeformuläret, vilket ger en svarsfrekvens på 86 procent. Antalet kvinnor som besvarat frågeformuläret är få, vilket gör att alla resultat skall betraktas och användas med försiktighet.

I undersökningsgruppen finns en åldersspridning från de som är 24 år eller yngre och de som är 65 år eller äldre. En femtedel är i åldern 35 – 44 år och drygt en tredjedel (36 %) av kvinnorna är i åldern 45-54 år.

Knappt hälften av kvinnorna och/eller deras barn har haft en tidigare kontakt med socialtjänsten. Alla utom tre kvinnor uppger att de har barn och totalt redovisas 22 barn i åldrarna 4 månader till 37 år. Det är en dryg tredjedel av kvinnorna som fått kännedom om verksamheten genom socialsekreterare inom den egna kommunen och en femtedel som fått kännedom genom kvinnojouren. Att notera är att såväl kommunens hemsida som massmedia anges som källa för kännedom. Alla utom sju

---

¹⁶ Mer än tio individuella personliga kontakter eller kontakt per telefon.

¹⁷ Se bilaga 2.

kvinnor har fått kännedom om verksamheten genom professionella verksamma eller kvinnojourer.

Frågeställningarna om verksamhetens innehåll besvarades med en femgradig skala där 1 = *tar helt avstånd från* och 5 = *instämmer helt* med frågeställningen. Det finns en svarsspridning för samtliga frågor och därför presenteras resultatet i en tabell nedan.

Tabell 13. Verksamhetens innehåll utifrån femgradig värderingsskala

Påståenden	Tar helt avstånd ←————→ Instämmer helt				
	1	2	3	4	5
Lätt att nå kvinnofridsrådgivningen (kfr)		2	4	4	15
Bra bemött av kfr ¹⁸			1	3	20
Kfr är engagerade ¹⁹			1	7	16
Kfr är kunniga ²⁰			2	4	18
Kfr ger bra stöd ²¹			2	4	17
Kfr ger råd som ger nytta			4	5	16
Kfr ger tid som behövs		1	1	10	13
Kfr håller på sekretessen	1		2	2	20
Kfr ger information som är lätt att förstå			1	10	14
Kfr ger hjälp som ger mig trygghet			1	4	20
Kfr ger känslomässigt stöd ²²			1	4	19
Kfr ger hjälp att ordna praktiska saker			3	5	16
Kfr ger hjälp med att kontakta andra myndigheter ²³	1		6	4	13
Kfr ger nya insikter om min livssituation	1		2	6	16
Kan tänka mig att kontakta kfr igen ²⁴		1	3	2	18

Av tabellen kan utläsas att i stort sett alla kvinnor är nöjda med verksamheten. Den tydligaste kritiken finns kring hur lätt det är att nå verksamheten samt kring hjälpen med att kontakta andra myndigheter.

¹⁸ Bortfall = 1

¹⁹ Bortfall = 1

²⁰ Bortfall = 1

²¹ Bortfall = 2

²² Bortfall = 1

²³ Bortfall = 1

²⁴ Bortfall = 1

Drygt hälften av kvinnorna har eftersökt och fått hjälp av verksamheten med sina barn och nästan 70 procent av de kvinnor som har barn uppger att deras barn blivit tryggare sedan de fått kontakt med kvinnofridsrådgivningen.

Över hälften av kvinnorna beskriver att de eller deras barn har fått hjälp av kvinnofridsrådgivaren att få kontakt med andra stödinsatser. Av dessa kvinnor är det vanligast att ha fått hjälp med *en* kontakt, men det finns en spridning i gruppen mellan en till elva olika förmedlade kontakter. Som vi ser i tabellen nedan är den vanligast förmedlade kontakten med socialsekreterare inom barn och ungdom samt handläggare inom försörjningsstöd.

Tabell 14. Förmedlad kontakt (observera att det var möjligt att ange fler än ett svarsalternativ).

	Antal
Socialsekreterare inom barn och ungdom	8
Familjerätten	6
Handläggare av försörjningsstöd (socialbidrag)	7
Hjälp med missbruk	1
Öppenvård inom barn och ungdom	1
Polisen (angående hot/misshandel)	2
Kvinnojouren	4
Hjälp till tjejjouren	1
Sjukvården (angående hot/misshandel)	2
Frälsningsarméns familjecenter	3

Undersökningen avslutades med en öppen fråga för övriga synpunkter och sju kvinnor har valt att lämna sina synpunkter och sammanfattningsvis kan deras åsikter illustreras med ett citat från ett av svaren:

Jag är mycket nöjd med kontakten. De lyssnade och var angelägna om att jag skulle må bra.

Sammantaget visar resultatet från denna enkätundersökning inte på några tydliga skillnader mot föregående utvärdering. Det finns dock en något större spridning i hur personerna har besvarat frågorna och det finns en svag antydning till att det kan ha blivit något svårare att komma i kontakt med verksamheten. Övergripande är dock de personer som besvarat enkäten mycket nöjda med verksamheten.

De professionellas röster om verksamheten

I syfte att undersöka hur samarbetspartners upplever verksamheten genomfördes en nätbaserad enkätundersökning.

Totalt ombads 59 personer från flera olika verksamheter inom och utanför socialtjänsten²⁵ som t.ex. sjukvård, polis och kvinnojour att besvara ett nätbaserat frågeformulär. Uppgifter om vilka som varit i kontakt med verksamheten inhämtades från kvinnofridsrådgivningen. Totalt svarade efter två påminnelser 28 personer helt anonymt, vilket ger en svarsfrekvens på 47 procent. Av dem som svarat var det nästan 60 procent som arbetar inom socialtjänsten och vidare kan konstateras att nästan 2/3 av dem som svarat har arbetat mer än sex år i sin nuvarande position och kan sägas ha en omfattande yrkeserfarenhet. Var tredje som besvarat enkäten har hänvisat kvinnor mer än fem gånger till verksamheten och drygt var fjärde har hänvisat kvinnor 2-5 gånger. Vidare har drygt varannan konsulterat verksamheten 2-5 gånger och var fjärde mer än 5 gånger. Totalt sett innebär det att de flesta som svarat har en betydande erfarenhet av verksamheten. För att underlätta fortsatt redovisning kommer svaren att redovisas utifrån socialtjänst och övrig verksamhet.

Information om verksamheten från en kollega samt från kvinnofridsrådgivarna var de vanligast uppgivna alternativen till att första gången få information om verksamheten för såväl dem innanför som utanför socialtjänsten.

Det finns en mycket stark samstämmighet kring vad de tillfrågade anser att verksamheten erbjuder. Alla, oavsett om man tillhör eller inte tillhör socialtjänsten, anser att verksamheten erbjuder följande insatser:

- stödinsatser
- information
- konsultation/rådgivning

Utöver dessa insatser nämner några att de uppfattar att verksamheten erbjuder skyddat boende och hjälp att ta rätt kontakter inom olika myndigheter.

Alla tillfrågade anser att de har fått ett mycket bra eller bra bemötande av kvinnofridsrådgivarna. Nästan alla, förutom fyra personer²⁶ anser att verksamhetens personal har mycket hög eller hög kompetens. Tillgängligheten till verksamheten för professionella kan anses vara mycket hög då drygt 80 procent anser den är mycket hög eller hög. Fyra personer inom socialtjänsten anger den som varken hög eller låg, medan ingen utanför socialtjänsten har svarat på samma sätt.

I frågeformuläret fanns en fråga om hur man har upplevt samarbetet med kvinnofridsrådgivningen. Nästan 90 procent av både socialtjänsten och dem utanför socialtjänsten anser att de är mycket nöjda eller nöjda med samarbetet/samverkan. Övriga (3 kvinnor) svarar att de varken är nöjda eller missnöjda.

---

²⁵ I denna kategori ingår inte enbart socialtjänsten i Jönköpings kommun, utan också socialtjänst från andra kommuner.

²⁶ 3, varav 2 personer inom socialtjänsten anger varken hög eller låg kompetens och en person anser sig inte kunna svara på frågan.

Närmare 90 procent av de svarande såväl inom som utanför socialtjänsten anser att verksamheten gör individuella bedömningar av kvinnornas behov. Vidare anser nästan 70 procent av socialtjänsten och närmare 90 procent av dem utanför socialtjänsten att verksamheten anpassar insatser utifrån kvinnornas specifika behov och situation.

Ett syfte med verksamheten var att erbjuda de aktuella personerna insatser som tidigare inte funnits. Av undersökningen framkommer att närmare 90 procent såväl inom som utanför socialtjänsten anser att de aktuella personerna erbjuds insatser som tidigare inte funnits. Av tabellen nedan kan vi också utläsa att det är en större andel utanför socialtjänsten som anser att verksamheten avlastar deras arbete.

Tabell 15. Nya insatser och avlastning i det egna arbetet (i procent av dem som svarat)

	Ja		Nej		Tveksamt		Vet inte	
	Soc	Övr	Soc	Övr	Soc	Övr	Soc	Övr
Anser du att det arbete som kvinnofridsrådgivningen utför innebär att de aktuella personerna erbjuds insatser som de tidigare inte fått?	88	89			12	0	0	11
Anser du att det arbete som kvinnofridsrådgivningen utför avlastar ditt arbete?	75	89	0	0	12,5	0	12,5	11

Undersökningen avslutades med en fråga om förslag på förbättringar eller förändringar av verksamheten. Precis som vid den tidigare utvärderingen efter 1,5 års verksamhet lyfter de svarande fram behovet av ökad tillgänglighet och ytterligare information till externa samverkanspartner samt olika önskemål om åtgärder för de män som använder våld i nära relationer.

Sammanfattningsvis kan sägas att verksamheten precis som vid tidigare utvärderingstillfällen också uppskattas av dem som remitterar eller samverkar med kvinnofridsrådgivningen. Förutom att verksamhetens personal får goda omdömen framkommer att de flesta anser att verksamheten innebär att de utsatta kvinnorna får insatser som inte erbjudits tidigare genom verksamhetens specialisering.

Vid en jämförelse med den tidigare utvärderingen framkommer framförallt att det finns en större erfarenhet av verksamheten, att det finns en något högre nöjdhet med verksamheten, men trots att verksamheten anses ha hög tillgänglighet lyfts det fram behov av utökad tillgänglighet.

Diskussion

Föreliggande utvärdering avser främst att ge bilder av verksamheten utifrån olika perspektiv. Förutom sammanställning av verksamhetens statistik har en enkätundersökning riktats till kvinnor med omfattande erfarenhet av kvinnofridsrådgivningen samt samverkanspartners.

Sammanfattningsvis kan konstateras att totalt 237 kvinnor har varit i kontakt med verksamheten under utvärderingsperioden. En majoritet av kvinnorna var födda utomlands och drygt en tredjedel var aktuella för någon annan insats inom socialtjänsten vid första kontakten med verksamheten. Verksamhetsstatistiken visar att våldet och/eller hotet har pågått längre än ett år för nästan 70 procent av kvinnorna. Vid första kontakten med verksamheten har den skett på eget initiativ eller genom förmedlad kontakt. Tre av fyra kvinnor har barn och totalt har 393 barn berörts direkt eller indirekt av verksamheten.

Vid utvärderingstillfället hade 199 kvinnor avslutat kontakten med verksamheten. Hälften av kvinnorna hade haft en kontakt under en månad och drygt var fjärde 1-3 månader. Det vanligaste var att kvinnorna hade 1-5 kontakter med verksamheten. Information, råd, stöd och hänvisning var de vanligaste insatserna. Vid avslutad kontakt med kvinnofridsrådgivningen hade nästan hälften helt brutit eller minskat kontakten med den som anses ha utövat våld och/eller hot och för var femte kvinna rapporteras våld och/eller hot ha minskat.

I jämförelse med den tidigare utvärderingen fanns några tydliga förändringar:

- Färre kvinnor än under förra undersökningsperioden.
- Markant större andel kvinnor är födda utomlands, cirka 11 procent fler.
- Något färre kvinnor med erfarenhet av eller pågående kontakt med socialtjänsten.
- En avsevärd större andel kvinnor har haft tidigare kontakt med kvinnofridsrådgivningen.
- Betydligt större andel kvinnor kommer på eget initiativ och något färre kommer från socialtjänsten.
- Något fler kvinnor var boende hos den misstänkte som utövat våld och/eller hot.
- Några fler fall där våldet anses vara hedersrelaterat.
- Något större andel kvinnor har levt med våld och/eller hot under en period av 6-10 år.
- Betydligt färre kvinnor har inte gjort tidigare uppbrottsförsök.

Resultatet från enkätundersökningen som riktas till kvinnor med omfattande erfarenhet av verksamheten visar inte på några tydliga skillnader mot föregående utvärdering. Kvinnorna är mycket nöjda med verksamheten och framförallt med personalens bemötande och kompetens. Enda märkbara skillnaden mot tidigare utvärdering är att det finns en svag antydning till att det kan ha blivit något svårare att komma i kontakt med verksamheten.

Verksamhetens samverkanspartners har bättre kunskap, är nöjdare med verksamheten mot tidigare utvärderingar, men lyfter fram att det finns behov av utökad tillgänglighet.

Precis som vid den tidigare utvärderingen kan vi konstatera att den ökade satsningen inom socialtjänsten på kvinnofridsfrågor ligger väl i linje med allmänhetens krav på effektivt arbete vad gäller mäns våld mot kvinnor.

Vi kan utifrån utvärderingen konstatera att verksamheten är mycket uppskattad av de berörda kvinnorna och tillfrågade professionella. Av verksamhetens statistik kan också konstateras att verksamheten möter avsedd målgrupp och att förändringar i kvinnornas liv sker under tiden de har kontakt med verksamheten. Det finns också få förslag på utvecklingsbehov från de tillfrågade, främst handlar det om ytterligare tillgänglighet.

Vad däremot utvärderingen inte ger svar på – det var inte heller uppdraget – är om verksamheten är så effektiv som den bör vara. Att ge tydliga svar på detta lämnas till framtiden och kräver en mängd förutsättningar som vi inte skall diskutera här. Men som påpekades vid den tidigare utvärderingen bör ett utvärderingssystem konstrueras, som dels bygger på det redan befintliga systemet med verksamhetens bedömningar och dels bygger på de aktuella kvinnornas bedömningar. Dessa bedömningar bör utgå från validerade instrument t.ex. Symtoms check list eller SCL-90. En utvärdering av de långsiktiga effekterna för kvinnorna bör också göras. Detta i syfte att utveckla verksamheten, men också för att bidra till kunskapsutveckling inom området.

En fråga som alltid bör ställas och framförallt vid utvärderingar är om verksamheten bör ändra arbetssätt och/eller utveckla andra metoder. I utvärderingen finns underlag för en sådan diskussion. Statistiken visar att färre kvinnor kommit i kontakt med verksamheten, en ökad andel utlandsfödda kvinnor och något fler kvinnor med hedersrelaterad problematik. Detta är resultat som bör leda till diskussioner om arbetssätt och metoder. I samtal med personalen på kvinnofridsrådgivningen framkommer också att projekt startat för att utveckla säkerhetsarbetet kring kvinnorna, att diskussioner om tidskrävande praktiska arbetsuppgifter pågår, men även om hur man i arbetet kan fokusera mer på våldet som kvinnan lever med och dess konsekvenser.

Avslutningsvis – samma fråga som i förra utvärderingen – vad händer med de aktuella männen? En utredning är enligt uppgift gjord kring frågan - men när påbörjas kommunala insatser för män som använder våld i nära relationer?

Bilaga 1

HJÄLP OSS ATT BLI BÄTTRE!

Vår målsättning är att ge ett bra stöd till de kvinnor som söker sig till Kvinnofridsrådgivningen. För att kunna utveckla verksamheten vill vi att Du fyller i denna enkät.

1. Jag är:

24 år eller yngre ☐	25 – 34 år ☐
35 - 44 år ☐	45 – 54 år ☐
55 – 64 år ☐	65 år eller äldre ☐

2. Antal barn: ..... Barnens åldrar: .....

3. Jag fick kännedom om Kvinnofridsrådgivningen genom

- Kommunens hemsida
- Kommunens telefonväxel / socialtjänstens reception
- Socialsekreterare / handläggare inom socialtjänsten
- Massmedia
- Bekant
- Kvinnojouren
- Brottsofferjouren
- Tjejjouren
- Polisen
- Sjukvården
- Annat sätt: .....

4. Markera med ring runt siffrorna 1 – 5 Ditt ställningstagande till följande påståenden:

	Tar helt avstånd			Instämmer helt	
• Jag tycker att det är lätt att nå min kvinnofridsrådgivare	1	2	3	4	5
• Jag blir bra bemött av Kvinnofridsrådgivaren	1	2	3	4	5
• Kvinnofridsrådgivaren är engagerad	1	2	3	4	5
• Kvinnofridsrådgivaren är kunnig i kvinnofridsfrågor	1	2	3	4	5
• Kvinnofridsrådgivaren ger mig ett bra stöd	1	2	3	4	5
• Kvinnofridsrådgivaren ger mig råd som jag har nytta av	1	2	3	4	5
• Kvinnofridsrådgivaren ger mig den tid jag behöver	1	2	3	4	5
• Kvinnofridsrådgivaren håller på sekretessen	1	2	3	4	5
• Det är lätt att förstå kvinnofridsrådgivarens information	1	2	3	4	5
• Jag har fått hjälp som innebär att jag känner mig tryggare	1	2	3	4	5
• Jag har fått ett känslomässigt stöd	1	2	3	4	5
• Jag har fått hjälp att veta hur jag ska ordna olika praktiska saker	1	2	3	4	5
• Jag har fått hjälp i kontakten med andra myndigheter	1	2	3	4	5
• Kontakten med kvinnofridsrådgivaren har gett mig nya insikter om min livssituation	1	2	3	4	5
• Min livssituation har förbättrats under den tid jag haft kontakt med kvinnofridsrådgivaren	1	2	3	4	5
• Jag kan tänka mig att kontakta Kvinnofridsrådgivningen igen	1	2	3	4	5

Om Du har barn:

• Jag har av kvinnofridsrådgivaren efterfrågat hjälp som rör mina barn	1	2	3	4	5
• Jag har av kvinnofridsrådgivaren fått hjälp i frågor som rör mina barn	1	2	3	4	5
• Mina barns livssituation har blivit tryggare sedan jag kontaktade Kvinnofridsrådgivningen	1	2	3	4	5

5. Innan jag fick kontakt med Kvinnofridsrådgivningen hade jag /
mina barn kontakt med:

- Socialsekreterare inom barn och ungdom
- Familjerätten
- Handläggare av försörjningsstöd (socialbidrag)
- Handläggare inom missbrukarvården
- Öppenvård inom barn och ungdom
- Polisen (angående hot / misshandel)
- Kvinnojouren
- Brottsofferjouren
- Tjejjouren
- Sjukvården (angående hot / misshandel)
- Frälsningsarméns Familjecenter

6. Med hjälp av kvinnofridsrådgivaren har jag / mina barn fått
kontakt med:

- Socialsekreterare inom barn och ungdom
- Familjerätten
- Handläggare av försörjningsstöd (socialbidrag)
- Handläggare inom missbrukarvården
- Öppenvård inom barn och ungdom
- Polisen (angående hot / misshandel)
- Kvinnojouren
- Brottsofferjouren
- Tjejjouren
- Sjukvården (angående hot / misshandel)
- Frälsningsarméns Familjecenter

7. Övriga synpunkter som Du vill delge oss:

TACK för Din medverkan !